

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. w W. i U. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu W. B. R. (1) wniósł o ustalenie nieważności zawartej przez pozwanych umowy przelewu wierzytelności, przysługującej wobec niego (...) Bankowi (...) S.A. w W. z tytułu umowy kredytowej nr (...) z dnia 29 czerwca 2000 r. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

(...) S.A. również wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w sprawie o sygn. akt: XVI C 1997/12 w pkt. 1 oddalił powództwo; w pkt. 2 zasądził od B. R. (1) na rzecz U. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt. 3 zasądził od B. R. (1) na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt. 4 nieuiszczoną opłatę od pozwu, od uiszczenia której B. R. (1) został zwolniony, przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujący stan faktyczny i prawny: W dniu 29 czerwca 2000 r. B. R. (1), jako (...) zawarł z (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...) udzielonego w walucie wymiennej na cele niezwiązane z realizacją inwestycji, na mocy której Bank zobowiązał się postawić do jego dyspozycji kredyt w kwocie 9.510 euro na sfinansowanie kosztów zakupu lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Ż. (§ 2 ust. 1 umowy).

Od udzielonego kredytu Bank miał prawo pobierać odsetki (oprocentowanie) w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej w stosunku rocznym, której wysokość była ustalana w dniu rozpoczynającym miesięczny okres obrachunkowy na podstawie stopy procentowej (...) dla międzybankowych depozytów jednomiesięcznych, powiększonej o 5,4 punkty procentowe (§ 7 ust. 1 umowy). W dniu zawarcia umowy stopa procentowa (...) wynosiła 4,361%, a oprocentowanie kredytu - 9,761% w stosunku rocznym (§ 8 ust. 1). W § 11 ust. 1 umowy jej strony ustaliły, że Kredytobiorca będzie spłacał zadłużenie z tytułu kredytu do dnia 1 czerwca 2020 r. w 240 równych ratach miesięcznych w wysokości po 39,79 euro każda rata, przy czym pierwsza rata miała być ratą wyrównującą i wynosić 39,98 euro.

B. R. (1) nie spłacał kredytu zgodnie z zawartą umową. W związku z tym pismem z dnia 23 czerwca 2005 r. (...) S.A. zawiadomiła go, iż z powodu zaległości w spłacie wynikających z niej zobowiązań wypowiada ją w części dotyczącej warunków spłaty kredytu.

W tym samym piśmie Bank wezwał B. R. (1) do zapłaty w terminie 30 dni od daty otrzymania pisma kwoty łącznie 19.326,80 zł, wskazując, iż składają się na nią następujące należności: opłaty - 94 zł, odsetki za nieterminową spłatę - 5.621,25 zł, zaległe odsetki - 7.643,07 zł oraz zaległy kredyt - 5.968,48 zł.

Bank zastrzegł, że w przypadku braku spłaty podanej wyżej kwoty w wyznaczonym terminie, cała kwota kredytu wraz z odsetkami i opłatami, po upływie okresu wypowiedzenia, stanie się natychmiast wymagalna, a (...) S.A. będzie dochodzić swoich należności w trybie postępowania egzekucyjnego.

W dniu 19 lutego 2007 r. (...) S.A. wystawiła przeciwko B. R. (2) bankowy tytuł egzekucyjny nr 93/07, w którego treści stwierdziła, iż w jej księgach figuruje wymagalne zadłużenie wobec powoda z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...) z dnia 29 czerwca 2000 r. w łącznej kwocie 65.044 zł, na które składają się: należność główna - 35.483,23 zł, skapitalizowane odsetki - 8.010,04 zł, odsetki za okres od dnia 5 sierpnia 2005 r. do dnia 18 lutego 2007 r. - 21.431,33 zł, koszty - 119,40 zł oraz dalsze odsetki naliczane od kwoty 43.493,27 zł od dnia 19 lutego 2007 r.

Opisanemu wyżej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu Sąd Rejonowy w Żorach postanowieniem wydanym w dniu 25 czerwca 2007 r. w sprawie o sygn. akt: I Co 265/07 nadał klauzulę wykonalności.

Na podstawie powstałego w ten sposób tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Żorach J. A. prowadził przeciwko

B. R. (2) postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. Km 1601/07, które okazało się jednak bezskuteczne.

W dniu 30 listopada 2010 r. (...) S.A. zawarła z (...) umowę sprzedaży wierzytelności, na mocy której Bank sprzedał funduszowi sekurytyzacyjnemu część portfela wierzytelności przysługujących mu wobec osób fizycznych, m.in. z tytułu kredytów mieszkaniowych, w tym wierzytelność z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...) z dnia 29 czerwca 2000 r.

Zgodnie z § 3 ust. 3 umowy, przeniesienie wierzytelności na nabywcę miało nastąpić w dniu wpływu ceny sprzedaży na rachunek zbywcy (Banku).

Pismem z dnia 16 grudnia 2010 r. (...) S.A. zawiadomiła B. R. (1), iż na podstawie umowy z dnia 30 listopada 2010 r. dokonała przelewu wierzytelności z tytułu Umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...) z dnia 29 czerwca 2000 r. na rzecz (...), przy czym przeniesienie wierzytelności stało się skuteczne z dniem 7 grudnia 2010 r. Bank wskazał, że w związku z powyższym po otrzymaniu tego zawiadomienia „spełnienie świadczenia winno nastąpić na rzecz aktualnego wierzyciela, tj. U. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego”.

W dniu 17 grudnia 2011 r. B. R. (1) uiszczył na rzecz (...) kwotę 16.937,32 złotych tytułem spłaty kapitału głównego zadłużenia wynikającego z umowy kredytu z dnia 29 czerwca 2000 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu I instancji B. R. (1) ma interes prawny- w ustaleniu, czy umowa sprzedaży wierzytelności zawarta między pozwanymi jest ważna w zakresie, w jakim jej przedmiotem jest wierzytelność przysługująca Bankowi wobec niego z tytułu Umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...) z dnia 29 czerwca 2000 r. Kwestia ta ma bezpośrednie znaczenie dla jego sfery prawnej, gdyż bez jej rozstrzygnięcia powód nie może zidentyfikować, który z pozwanych jest obecnie drugą stroną stosunku prawnego, z którego wierzytelność ta wynika. Sąd Rejonowy wskazał, że realizacja ochrony sfery prawnej powoda poprzez wytoczenie powództwa o ustalenie jest w okolicznościach sprawy uzasadniona, bowiem nie może on jej realizować w drodze powództwa o świadczenie lub o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Sąd I instancji podkreślił, iż interes prawny powoda w rozumieniu art. 189 k.p.c. nie był kwestionowany w toku procesu przez żadnego z pozwanych.

Pomiędzy stronami pozostawało okolicznością bezsporną, że powoda B. R. (1) łączył z pozwaną (...) S.A. stosunek prawny wynikający z zawarcia w dniu 29 czerwca 2000 r. umowy kredytu hipotecznego nr (...) - (...) - 203 - (...) - (...), oraz, że wierzytelność wynikająca z tej umowy była przedmiotem zawartej przez Bank z pozwanym (...) w dniu 30 listopada 2010 r. umowy sprzedaży wierzytelności.

W ocenie Sądu Rejonowego brak jest dostatecznych podstaw by uznać, że umowa ta jest nieważna, w szczególności z przyczyn wskazanych przez powoda w uzasadnieniu pozwu.

Zdaniem Sądu I instancji w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna z okoliczności wyłączających - w świetle treści art. 509 § 1 k.c. dopuszczalność zbycia wierzytelności, przysługującej pozwanej (...) S.A. w stosunku do powoda B. R. (1) na rzecz pozwanego (...). Treść umowy kredytu hipotecznego z dnia 29 czerwca 2000 r. nie zawiera żadnych ustanowionych na korzyść powoda wyłączeń w tym zakresie. Również mając na uwadze, że zobowiązanie powoda wynikające z tej umowy ma charakter pieniężny, nie sposób byłoby uzasadnić wyłączenia możliwości zbycia przez Bank wierzytelności o jego zapłatę z powołaniem się na właściwość zobowiązania.

W ocenie Sądu Rejonowego niesłuszne jest stanowisko powoda, iż przed zawarciem umowy przelewu wierzytelności przysługującej (...) S.A. wobec niego z tytułu umowy kredytu hipotecznego Bank był zobowiązany do dokonania czynności, o których mowa w art. 326 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych. Trafnie bowiem podniósł pełnomocnik pozwanego Banku na rozprawie w dniu 22 stycznia 2013 r., że przepis ten w dacie zawarcia umowy przelewu (30 listopada 2010 r.) już nie obowiązywał, gdyż został uchylony z dniem 13 stycznia 2009 r. przez art. 1 pkt. 119 ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Sąd I instancji wskazał, że nie ma żadnych uzasadnionych podstaw do przyjęcia, iż niedopełnienie przez bank dodatkowych wymogów określonych w art. 326 ust. 3 i 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych (w okresie obowiązywania tego przepisu) skutkowało nieważnością zawartej następnie umowy przelewu wierzytelności na fundusz sekurytyzacyjny.

Jak podkreślił Sąd Rejonowy w pozwie w niniejszej sprawie powód domagał się wyłącznie ustalenia nieważności umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 30 listopada 2010 r. Sąd I instancji nie był więc uprawniony do badania

i rozstrzygnięcia, czy umowa ta była - w realiach rozpoznawanej sprawy - dotknięta sankcją bezskuteczności.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł w pkt. 2-3 sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c.

Sąd Rejonowy wskazał, biorąc pod uwagę, iż powód B. R. (1) został zwolniony od kosztów sądowych w całości, że w niniejszej sprawie pozwani (...) S.A. i (...) wygrali niniejszy proces. Przesądza to o braku możliwości obciążenia ich nieuiszczoną przez powoda opłatą od pozwu, dlatego Sąd I instancji orzekł jak w pkt. 4 sentencji, przejmując te opłaty na rachunek Skarbu Państwa.

Od wyroku Sądu Rejonowego apelację złożył powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego a to przepisu art. 509 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegającą na przyjęciu, że niedopełnienie przez bank wymogów wskazanych w przepisie art. 326 ust. 3 i 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych nie zawiera się w sformułowaniu „chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie”, skutkujące oddaleniem powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i ustalenie nieważności przelewu wierzytelności przysługującej (...) S.A. wobec B. R. (1) z tytułu umowy kredytowej nr (...) z dnia 29 czerwca 2000r. do U. Niestandaryzowany S. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) wniósł o oddalenie apelacji w całości i o zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie apelacji w całości i o zasądzenie kosztów postępowania.

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia, sąd okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest niezasadna, zaś zawarte w niej zarzuty są w ocenie sądu pozbawione podstaw prawnych.

Sąd rejonowy w toku postępowania nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a rozstrzygnięcie - zarówno co do podstawy faktycznej jak i prawnej - jest w ocenie sądu odwoławczego trafne i w pełni odpowiadające prawu.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż sąd odwoławczy w pełni podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd rejonowy w toku postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 509 § 1 k.c. uznać należy za niezasadny. Trafnie podnosi pozwany Bank (...) w odpowiedzi na apelację, powołując się na utrwalone

poglądy doktryny oraz orzecznictwo, iż sformułowanie użyte w art. 509 § 1 k.c. „chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie” oznacza ustawowy bezwzględny zakaz przenoszenia określonych wierzytelności, a ponadto wprowadzony ustawą zakaz zbywania wierzytelności, jeśli nie zostaną spełnione określone w niej warunki (komentarz do art. 509 k.c. pod red. prof. dr hab. Edwarda Gniewka, prof. dr hab. Piotra Machnikowskiego, Legalis). Co istotne zakaz taki winien wynikać wprost z treści przepisu ustawy. Z powołanego przez powoda treści przepisu art. 326 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych nie wynika, aby niespełnienie przez Bank wymogów z ust.3 i 4 tego artykułu skutkowało zakazem przelewu wierzytelności przez Bank na Fundusz Sekurytyzacyjny, czy też w inny sposób wpływało na skuteczność tego przelewu. Bezsporne jest, iż sporny przepis takiego zakazu nie zawierał. Zgodnie z poglądem prawnym przedstawionym w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyroki z dnia 13 października 2011 r., V CSK 465/10 oraz z dnia 22 września 2011 r., V CSK 472/10) przewidziane w art. 92c ust. 2 ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe wymaganie pisemnego zawiadomienia dłużnika o przelewie przez bank nie stanowi przesłanki skuteczności przelewu wierzytelności banku na fundusz sekurytyzacyjny. Rzutuje jedynie na zastosowanie w związku z omawianym przelewem art. 512 k.c. Poza tym niedopełnienie tego wymagania może uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą cedenta wobec cesjonariusza. Co oznacza, iż w przypadku ewentualnego niedopełnienia przez Bank wspomnianych powyżej warunków przed zawarciem z Funduszem Sekurytyzacyjnym umowy o przelew wierzytelności, uchybienie takie nie powoduje bezskuteczności przelewu wierzytelności Banku na Fundusz Sekurytyzacyjny, ale co najwyżej może pociągać za sobą odpowiedzialność odszkodowawczą cedenta wobec cesjonariusza

Rozważania powyższe miałyby znaczenie w niniejszej sprawie jedynie wówczas, gdyby w dacie zawarcia umowy o przelew wierzytelności pomiędzy Bankiem a Funduszem Sekurytyzacyjnym obowiązywał powołany powyżej przepis

art.326 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Natomiast, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy przepis ten w dacie zawarcia umowy przelewu (tj. 30 listopada 2010 r.) już nie obowiązywał, gdyż został uchylony z dniem 13 stycznia 2009 r. przez art. 1 pkt. 119 ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Bez znaczenia jest także okoliczność, iż umowa kredytowa została zawarta w okresie, gdy obowiązywał art. 326 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zgodnie z ogólnymi regułami następstwem uchylenia danej normy jest utrata jej mocy prawnej i niemożność jej stosowania, chyba że co innego wynika z przepisów przejściowych. Z przepisów ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym nie wynikało, aby przepisy ust.3 i 4 uchylonego art.326 ustawy miały nadal zastosowanie do umów przelewu wierzytelności wynikających z niespłaconych umów kredytowych zawartych w okresie, gdy art. 326 ustawy

o funduszach inwestycyjnych obowiązywał. Natomiast sama umowa o przelew wierzytelności została zawarta w dniu 30 listopada 2010 r., a więc już po utracie mocy obowiązującej art.326 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną w tej sprawie apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1

1 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Zważywszy, że apelacja strony powodowej została w całości oddalona, powód zobowiązany został do zwrotu pozwanym poniesionych przez nich kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Okręgowym. Zgodnie bowiem z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, czyli koszty procesu. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalona została na podstawie § 6 pkt. 6 oraz § 12 u.l pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.